

[Avaleht](#) > ... > [Kohtumenetlused](#) > [Tsiiviilasjad](#) > [Dokumentide Kättetoimetamine: Õigusdokumentide Ametlik Edastamine](#) > Estonia

Dokumentide kättetoimetamine: õigusdokumentide ametlik edastamine

Sisu koostaja:

European Judicial Network
(in civil and commercial
matters)

1 Mida tähendab õigustermin „dokumentide kättetoimetamine” praktikas? Miks on dokumentide kättetoimetamise kohta kehtestatud eraldi normid?

Menetlusdokumendi kättetoimetamine on dokumendi üleandmine saajale selliselt, et saajal oleks võimalik dokumendiga oma õiguse teostamiseks ja kaitsmiseks õigeaegselt tutvuda. [Tsiiviilkohtumenetluse seadustiku](#) (TsMS) 34. peatükis on sätestatud erinevad kättetoimetamise viisid, muuhulgas menetlusdokumendi kättetoimetamine elektrooniliselt, tähtitud kirjaga, kohtutäituri vahendusel, kättetoimetamine saaja esindajale, menetlusdokumendi kättetoimetamine saatmisega ja avalikult väljaandes Ametlikud Teadaanded avaldamisega. Selleks, et lugeda menetlusdokument kättetoimetatuks, peab menetlusdokumendi üleandmine kättetoimetamise puhul toimuma seaduses sätestatud vormis ning olema ettenähtud vormis dokumenteeritud.

2 Millised dokumendid tuleb ametlikult kätte toimetada?

Tsiiviilkohtumenetluse seadustiku § 306 lg 5 kohaselt peab kohus menetlusosalisele kätte toimetama hagiavalduse, kaebuse ja nende täiendused, kohtukutsed, samuti kohtuotsuse ja asjas menetlust lõpetava määruse ning seaduses nimetatud muud menetlusdokumendid.

3 Kes vastutab dokumentide kättetoimetamise eest?

Kohus võib toimetada menetlusdokumendi kätte elektrooniliselt selleks ettenähtud infosüsteemi kaudu. Menetlusdokumentide kättetoimetamist korraldab kohus postiteenust majandustegevusena osutava isiku, kohtutäituri või kohtukordniku või vastavalt kohtu kodukorrale selleks pädeva muu kohtuametniku vahendusel või muul seaduses nimetatud viisil. Menetlusosaline, kelle esitatud menetlusdokument tuleb kätte toimetada või kelle huvides on muu menetlusdokumendi kättetoimetamine, võib taotleda kohtult dokumendi kättetoimetamist enda korraldamisel. Menetlusosaline võib menetlusdokumendi kätte toimetada üksnes kohtutäituri vahendusel. Sellisel juhul toimub kättetoimetamine ja kättetoimetamise dokumenteerimine samadel tingimustel nagu kohtu poolt kohtutäituri vahendusel kohtutäiturile kättetoimetamine. Menetlusdokumendi kättetoimetatuks lugemist hindab kohus.

4 Aadressipäringud

Eesti on valinud määruse artikli 7 lõike 1 punktis c osutatud mehhanismi, esitades Euroopa e-õiguskeskkonna portaali kaudu üksikasjalikku teavet selle kohta, kuidas leida nende isikute aadresse, kellele tuleb dokumendid kätte toimetada.

4.1 Kas liikmesriigi ametiasutus, kelle poole on pöördutud, püüab omal algatusel välja selgitada

kättetoimetatavate dokumentide adressaadi asukohta, kui märgitud aadress on vale? Vt ka dokumentide kättetoimetamise määruse artikli 7 lõike 2 punkti c kohane teade

Taotluse saanud asutus (Justiitsministeerium või kohus) kontrollib lisaks olemasolevatele andmetele ka isiku aadressi registreeringut Rahvastikuregistris või Äriregistris.

Rahvusvahelisi dokumentide kättetoimetamise taotlusi menetlevad kohtud hagita asjadena, st kohtutel on kohustus teha endast kõik olenev, et puudutatud isiku aadress välja selgitada.

4.2 Kas välisriigi kohtuasutustel ja/või kohtumenetluse pooltel on võimalik kasutada teie liikmesriigi registreid või teenuseid, mis võimaldaksid välja selgitada isiku kehtiva aadressi? Kui jah, siis millised registrid või teenused on olemas ja milliseid menetlusi tuleks järgida? Kas selle eest tuleb ka tasuda?

Juriidiliste isikute, välismaa äriühingute filiaalide ja füüsilisest isikutest ettevõtjate ettevõtete aadressiandmed on kättesaadavad [Äriregistris](#). Andmed on kättesaadavad tasuta. Erasisiku aadressi väljaselgitamiseks on võimalik esitada ametlik päring [Rahvastikuregistris](#) olevate andmete saamiseks. Päringus peab põhjendama õigustatud huvi, et vastutav töötleja saaks otsustada, kas andmete väljastamine on põhjendatud. Isiku õigustatud huvi korral rahvastikuregistri andmete väljastamise taotluse läbivaatamise eest tasutakse riigilõivu ühe isiku andmete kohta 15 eurot.

4.3 Millist abi annavad liikmesriigi ametiasutused teiste liikmesriikide aadressipäringutele vastamisel dokumentide kättetoimetamise määruse artikli 7 lõike 1 kohaselt? Vt ka dokumentide kättetoimetamise määruse artikli 7 lõike 1 kohane teade.

Eesti on valinud määruse artikli 7 lõike 1 punktis c osutatud mehhanismi, esitades Euroopa e-õiguskeskkonna portaali kaudu üksikasjalikku teavet selle kohta, kuidas leida nende isikute aadresse, kellele tuleb dokumendid kätte toimetada.

5 Kuidas dokumendid tavaliselt kätte toimetatakse? Kas on võimalik kasutada ka alternatiivseid meetodeid (lisaks 7. punktis osutatud asenduskättetoimetamisele)?

Üldjuhul on see menetleja otsus, millist kättetoimetamise viisi kasutatakse. Siiski peaksid kohtud eelistama esmajärjekorras elektroonilist kättetoimetamist avaliku e-toimiku infosüsteemi kaudu, kus on menetlusosalise jaoks kättesaadavad kõik tema kohtuasja menetlusdokumendid, või e-kirjaga. Elektrooniliste kanalite kasutamine aitab hoida kokku kohtu postikulusid ja elektroonilise kättetoimetamise osakaal pidevalt suureneb. Seejärel kaalub kohus muid alternatiive, näiteks posti teel kättetoimetamist, kohtu käskjalaga kättetoimetamist ja muud seadusest tulenevaid erinevaid võimalusi.

6 Kas teie riigi tsiviilmenetluses lubatakse dokumentide elektroonilist kättetoimetamist (kohtu- või kohtuväliste dokumentide kättetoimetamine elektrooniliste sidevahendite, nagu e-post, internetipõhine turvaline rakendus, faks, tekstisõnum jne abil)? Kui jah, siis millist liiki menetluste puhul on see lubatud? Kas sellise dokumentide kättetoimetamise meetodi kasutamise võimaluse/lubatavuse suhtes kehtivad sõltuvalt adressaadist (õigusvaldkonna esindaja, juriidiline isik, äriühing või muu ettevõtlussektori liige jne) piirangud?

Elektrooniline kättetoimetamine on lubatud kõigis menetlustes ja kõigile adressaatidele.

TsMS § 311¹ kohaselt toimub menetlusdokumendi elektrooniline kättetoimetamine selleks ettenähtud infosüsteemi kaudu, edastades menetlusosalisele seal dokumendi kättesaadavaks tegemise kohta teavituse.

Kohus teeb infosüsteemis menetlusosalistele viivitamata kättesaadavaks kõik menetlusdokumendid, sealhulgas kohtulahendid, sõltumata sellest, kuidas need menetlusosalistele kätte toimetatakse. Infosüsteemi on võimalik sisse logida üksnes ID-kaardi abil identifitseerides. Menetlusdokument loetakse kätte toimetatuks, kui saaja avab selle infosüsteemis või kinnitab infosüsteemis selle vastuvõtmist dokumenti avamata, samuti siis, kui seda teeb muu isik, kellel saaja võimaldab infosüsteemis dokumente näha. Dokumendi kättetoimetamise registreerib infosüsteem automaatselt.

Kui saajal ei ole eeldatavasti võimalik kasutada menetlusdokumentide kättetoimetamiseks kasutatavat infosüsteemi või infosüsteemi kaudu kättetoimetamine ei ole tehniliselt võimalik, võib kohus toimetada saajale menetlusdokumendi elektrooniliselt kätte ka muul viisil. Sel juhul loetakse menetlusdokument saajale kättetoimetatuks, kui saaja kinnitab kirjalikult, faksi teel või elektrooniliselt menetlusdokumendi kättesaamist. Kinnituses tuleb märkida dokumendi kättesaamise kuupäev ning kinnituse peab olema allkirjastanud saaja või tema esindaja. Elektrooniline kinnitus peab olema varustatud saatja digitaalallkirjaga või edastatud muul sellesarnasel turvalisel viisil, mis võimaldab tuvastada saatja ja saatmise aja, välja arvatud juhul, kui kohtul ei ole põhjust kahelda, et digitaalallkirjastamata kinnituse on saatnud saaja või tema esindaja. Kohtule võib elektroonilise kinnituse saata elektronposti teel, kui saaja elektronpostiaadress on kohtule teada ning võib eeldada, et volitamata isikul puudub sellele juurdepääs, samuti juhul, kui kohus on juba sama kohtuasja käigus sellel elektronpostiaadressil dokumente edastanud või kui menetlusosaline on ise avaldanud kohtule oma elektronpostiaadressi. Kinnitus tuleb kohtule saata viivitamata. Seda kohustust rikkunud menetlusosalist või tema esindajat võib kohus trahvida.

Advokaadile, notarile, kohtutäiturile, pankrotihaldurile ja riigi- või kohaliku omavalitsuse asutusele võib menetlusdokumendi muul viisil kui elektrooniliselt selleks ettenähtud infosüsteemi kaudu kätte toimetada üksnes mõjuval põhjusel.

6.1 Milliseid elektroonilise kättetoimetamise viise dokumentide kättetoimetamise määruse artikli 19 lõike 1 tähenduses liikmesriigis kasutatakse, kui dokumendid toimetatakse otse kätte isikule, kelle aadress teises liikmesriigis on teada?

Kohus võib toimetada saajale menetlusdokumendi elektrooniliselt kätte kättetoimetamise määruse artikli 19 lg 1 kohaselt e-posti teel.

6.2 Kas see liikmesriik on kooskõlas dokumentide kättetoimetamise määruse artikli 19 lõikega 2 täpsustanud lisatingimused, mille kohaselt ta aktsepteerib elektroonilist kättetoimetamist, millele on osutatud nimetatud määruse artikli 19 lõike 1 punktis b? Vt ka dokumentide kättetoimetamise määruse artikli 19 lõike 2 kohane teade.

Eesti õiguse kohaselt loetakse menetlusdokument e-posti teel saajale kättetoimetatuks, kui saaja kinnitab menetlusdokumendi kättesaamist. Kinnituses tuleb märkida dokumendi kättesaamise kuupäev ning kinnituse peab olema allkirjastanud saaja või tema esindaja. Elektrooniline kinnitus peab olema varustatud saatja digitaalallkirjaga või edastatud muul sellesarnasel turvalisel viisil, mis võimaldab tuvastada saatja ja saatmise aja, välja arvatud juhul, kui kohtul ei ole põhjust kahelda, et digitaalallkirjastamata kinnituse on saatnud saaja või tema esindaja. Kohtule võib elektroonilise kinnituse saata elektronposti teel, kui saaja elektronpostiaadress on kohtule teada ning võib eeldada, et volitamata isikul puudub sellele juurdepääs, samuti juhul, kui kohus on juba sama kohtuasja käigus sellel elektronpostiaadressil dokumente edastanud või kui menetlusosaline on ise avaldanud kohtule oma elektronpostiaadressi. Saaja peab kinnituse saatma kohtule viivitamata. Seda kohustust rikkunud menetlusosalist või tema esindajat võib kohus trahvida.

7 Asenduskättetoimetamine

7.1 Kas teie liikmesriigi õigusega on lubatud kasutada muid kättetoimetamise viise (nt teate saatmine kodusel aadressil, avalik teavitamine kohtutäituri, postiteenuse või plakatite kaudu) olukordades, kus dokumentide aadressaadile kättetoimetamine on osutunud võimatuks?

TsMS § 322 lõike 1 kohaselt, kui menetlusdokumendi saajat ei saada tema eluruumis kätte, loetakse dokument saajale kättetoimetatuks ka kättetoimetamisega tema eluruumis elavale või perekonda teenivale vähemalt neljateistkümneaastasele isikule. Sama paragrahvi lõige 2 sätestab, et menetlusdokumendi võib saaja asemel

toimetada kätte seda kortermaja haldavale korteriühistule, kus saaja elu- või äriruum asub, või kaasomandi eseme valitsejale või saaja üürileandjale, samuti ka saaja tööandjale või muule isikule, kellele saaja osutab lepingu alusel teenuseid. Menetlusdokument loetakse lõike 3 kohaselt saajale kättetoimetatuks ka juhul, kui see toimetatakse sama paragrahvi lõigetes 1 ja 2 sätestatud viisil kätte saaja esindajale. TsMS § 322 lg 4 kohaselt loetakse pikemat aega kaitsevæes, vanglas, tervishoiuasutuses või muus sellises kohas viibivale isikule loetakse dokument kättetoimetatuks ka dokumendi üleandmisega selle juhile või tema määratud isikule, kui seaduses ei ole ette nähtud teisiti.

TsMS § 323 sätestab, et majandus- või kutsetegevusega tegelevale füüsilisele isikule loetakse dokument kättetoimetatuks ka juhul, kui dokument toimetatakse kätte tema äriruumis püsivalt viibivale töötajale või muu sellesarnase lepingu alusel talle püsivalt teenuseid osutavale isikule, kui füüsiline isik ise ei viibi tavalisel tööajal äriruumis või kui ta ei saa dokumenti vastu võtta. Sama kohaldatakse lõike 2 kohaselt ka juriidilisele isikule, ametiasutusele, notarile ja kohtutäiturile dokumendi kättetoimetamise suhtes, samuti dokumendi kättetoimetamise korral saaja esindajale või muule isikule, kellele võib dokumendi saaja asemel kätte toimetada.

TsMS §-des 322 ja 323 nimetatud juhtudel ei loeta dokumenti kättetoimetatuks selle kättetoimetamisel saaja asemel isikule, kes osaleb kohtumenetluses saaja vastaspoolena.

Vastavalt TsMS § 326 lõikele 1 loetakse dokument kättetoimetatuks dokumendi panemisega elu- või äriruumi juurde kuuluvasse postkasti või muusse sellesarnasesse kohta, mida saaja või tema esindaja kasutab posti kättesaamiseks ja mis harilikult tagab saadetise säilimise, kui menetlusdokumenti ei ole võimalik kätte toimetada, kuna seda ei saa üle anda saaja või tema esindaja elu- või äriruumis. Kortermaja haldavale korteriühistule, kus saaja elu- või äriruum asub, või kaasomandi eseme valitsejale või saaja üürileandjale, samuti ka saaja tööandjale või muule isikule, kellele saaja osutab lepingu alusel teenuseid, võib menetlusdokumendi sel viisil kätte toimetada üksnes juhul, kui kättetoimetamine ei ole võimalik saajale või tema esindajale isiklikult. Kättetoimetamine käsitletava paragrahvi lõikes 1 nimetatud viisil on sama paragrahvi lõike 2 kohaselt lubatud üksnes juhul, kui menetlusdokumenti on proovitud isikule isiklikult üle anda vähemalt ühel korral ja menetlusdokumenti ei ole võimalik kätte anda elu- või äriruumis viibivale muule isikule TsMS § 322 lõike 1 või § 323 kohaselt.

TsMS § 327 võimaldab menetlusdokumenti kätte toimetada hoiustamisega. TsMS § 217 lõike 1 kohaselt võib §-s 326 sätestatud tingimustel dokumendi samuti hoiustada dokumendi kättetoimetamise kohas asuvas postkontoris või valla- või linnavalitsuses või selle maakohu kantseleis, kelle tööpiirkonnas asub dokumendi kättetoimetamise koht.

TsMS § 317 lg 1 kohaselt võib menetlusosalisele kohtu määruse alusel toimetada menetlusdokumendi kätte avalikult, kui:

1. menetlusosalise aadress ei ole kantud registrisse või kui isik ei ela registris märgitud aadressil ning isiku aadress või viibimiskoht ei ole kohtule muul viisil teada ja kui dokumenti ei saa kätte toimetada isiku esindajale ega dokumendi kättesaamiseks volitatud isikule või muul käesolevas osas sätestatud viisil;
2. välisriigis ei ole eeldatavasti võimalik dokumenti nõuetekohaselt kätte toimetada;
3. dokumenti ei õnnestu kätte toimetada seetõttu, et kättetoimetamise kohaks on eksterritoriaalse isiku eluruum.

Juriidilisest isikust menetlusosalisele võib kohtu määruse alusel toimetada menetlusdokumendi kätte avalikult, kui elektrooniline kättetoimetamine ja juriidilise isiku kohta peetavasse registrisse kantud postiaadressil tähitud kirjaga kättetoimetamine ei ole tulemust andnud. Kui juriidiline isik on esitanud registripidajale äriseadustiku §-s 24 sätestatud isiku Eesti aadressi, tuleb enne menetlusdokumendi avalikult kättetoimetamist üritada dokumenti kätte toimetada ka sellel aadressil.

TsMS § 317 lg 3 kohaselt avaldatakse avalikult kättetoimetatava dokumendi väljavõtte väljaandes Ametlikud Teadaanded. Asja arutav kohus võib teha määruse, mille kohaselt võib väljavõtte ilmuda ka teistes väljaannetes.

Kohus võib keelduda menetlusdokumendi avalikust kättetoimetamisest, kui menetluses tehtavat lahendit soovitakse eeldatavasti tunnustada või täita välisriigis ja avaliku kättetoimetamise tõttu on tõenäoline, et lahendit ei tunnustataks või ei täidetak.

7.2 Kui kasutatakse muid viise, siis kuidas loetakse dokumendid kätte toimetatuks?

TsMS § 322 ja § 323 järgi kättetoimetamise korral loetakse dokument kättetoimetatuks selle üleandmisest isikule, kellele dokument vastavalt TsMS § 322 või 323 üle anti.

TsMS § 326 järgi menetluskirjelduse kättetoimetamisel postkasti panekuga loetakse dokument kättetoimetatuks selle postkasti panekust.

Hoiustamisega kättetoimetamise korral loetakse TsMS § 327 lõike 3 kohaselt dokument kätte toimetatuks kolme päeva möödumisel sama paragrahvi lõikes 2 nimetatud kirjaliku teate edastamisest või mahajätmisest. Dokumendi ümbrikule märgitakse kättetoimetamise kuupäev.

Avaliku kättetoimetamise korral loetakse menetluskirjeldus 15 päeva möödumisel väljavõtte väljaandes Ametlikud Teadaanded ilmumise päevast (TsMS § 317 lg 5). Asja arutav kohus võib määrata dokumendi kättetoimetatuks lugemiseks pikema tähtaja. Sel juhul avaldatakse tähtaeg koos avaliku kättetoimetamisega.

7.3 Kui kättetoimetamise muu viis seisneb dokumentide teatavas kohas (nt postkontoris) hoiule andmisel, siis kuidas sellest adressaadile teatatakse?

Menetluskirjelduse hoiustamisega kättetoimetamise korral jäetakse või saadetakse TsMS § 327 lg 2 kohaselt hoiustamise kohta saaja aadressil postiga kirjalik teade, selle võimatuse korral aga kinnitatakse teade eluruumi, äriruumi või viibimiskoha uksele või väljastatakse naabruses elavale isikule saajale edastamiseks. Teatest peab selgelt ilmnema, et hoiustatud on kohtu edastatud dokument ning et hoiustamisega loetakse dokument kätte toimetatuks ja sellest võivad kulgema hakata menetlustähtajad.

7.4 Millised tagajärjed on sellel, kui adressaat keeldub dokumente vastu võtmast? Kas dokumendid loetakse kätte toimetatuks, kui keeldumine ei olnud õiguspärane?

TsMS § 325 kohaselt juhul, kui isik seadusliku alusega keeldub dokumendi vastuvõtmisest, loetakse dokument kätte toimetatuks alates selle vastuvõtmisest keeldumisest. Dokument jäetakse sel juhul saaja elu- või äriruumi või pannakse saaja postkasti. Ruumi ja postkasti puudumisel tagastatakse dokument kohtule.

8 Välisriigist pärit dokumentide kättetoimetamine postiteenust kasutades (dokumentide kättetoimetamise määruse artikkel 18)

8.1 Kui postiteenistus toimetab liikmesriigis adressaadile kätte välisriigist pärit dokumendi olukorras, kus on tarvis kättesaamistest (dokumentide kättetoimetamise määruse artikkel 18), siis kas postiteenistus toimetab dokumendi kätte ainult otse adressaadile või tohib ta kooskõlas siseriiklike postiteenust käsitlevate normidega toimetada dokumendi kätte ka muule samal aadressil elavale isikule?

TsMS § 316¹, mis käsitleb Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EÜ) nr 2020/1784 rakendamist, lõike 5 kohaselt toimub käsitletava määruse alusel dokumendi Eestis kättetoimetamine tsiviilkohtumenetluse seadustikus menetluskirjelduste kättetoimetamiseks ettenähtud korras. Dokumente ei või kätte toimetada avalikult.

TsMS § 313 lg 2 kohaselt võib menetluskirjelduse kätte toimetades anda üle muule isikule kui saajale üksnes tsiviilkohtumenetluse seadustiku VI osas sätestatud juhul. Nimetatud isik peab dokumendi esimesel võimalusel andma üle saajale. Ta võib keelduda dokumendi saajale üleandmiseks vastuvõtmisest üksnes juhul, kui ta põhistab, et tal ei ole võimalik dokumenti saajale üle anda. Isikule tuleb dokumendi üleandmise kohustust selgitada. Kättetoimetamise kehtivus selgituse andmisest ei sõltu.

Seega on Parlamendi ja nõukogu määruse (EÜ) nr 2020/1784 järgi kättetoimetamisele võimalik kohaldada ka punktis 7 kirjeldatud TsMS §-des 322 ja 323 sätestatud kättetoimetamise viise:

TsMS § 322 lõike 1 kohaselt, kui menetluskirjelduse saajat ei saada tema eluruumis kätte, loetakse dokument saajale kättetoimetatuks ka kättetoimetamisega tema eluruumis elavale või perekonda teenivale vähemalt

neljateistkümneaastasele isikule. Sama paragrahvi lõige 2 sätestab, et menetlusdokumendi võib saaja asemel toimetada kätte seda kortermaja haldavale korteriühistule, kus saaja elu- või ärruum asub, või kaasomandi eseme valitsejale või saaja üürileandjale, samuti ka saaja tööandjale või muule isikule, kellele saaja osutab lepingu alusel teenuseid. Menetlusdokument loetakse lõike 3 kohaselt saajale kättetoimetatuks ka juhul, kui see toimetatakse sama paragrahvi lõigetes 1 ja 2 sätestatud viisil kätte saaja esindajale. TsMS § 322 lg 4 kohaselt loetakse pikemat aega kaitsevæes, vanglas, tervishoiuasutuses või muus sellises kohas viibivale isikule loetakse dokument kättetoimetatuks ka dokumendi üleandmisega selle juhile või tema määratud isikule, kui seaduses ei ole ette nähtud teisiti.

TsMS § 323 sätestab, et majandus- või kutsetegevusega tegelevale füüsilisele isikule loetakse dokument kättetoimetatuks ka juhul, kui dokument toimetatakse kätte tema ärruumis püsivalt viibivale töötajale või muu sellesarnase lepingu alusel talle püsivalt teenuseid osutavale isikule, kui füüsiline isik ise ei viibi tavalisel tööajal ärruumis või kui ta ei saa dokumenti vastu võtta. Sama kohaldatakse lõike 2 kohaselt ka juriidilisele isikule, ametiasutusele, notarile ja kohtutäiturile dokumendi kättetoimetamise suhtes, samuti dokumendi kättetoimetamise korral saaja esindajale või muule isikule, kellele võib dokumendi saaja asemel kätte toimetada.

8.2 Kuidas saab liikmesriigi postiteenust käsitlevate normide kohaselt toimetada kätte välisriigist pärit dokumente dokumentide kättetoimetamise määruse artikli 18 kohaselt olukorras, kus kättetoimetamise aadressil ei ole kätte saadud adressaati ega ühtegi muud dokumente vastu võtma pädevat isikut (kui see on siseriiklike postiteenust käsitlevate normide kohaselt lubatud)?

TsMS § 316¹ lg 5 teise lause kohaselt ei või menetlusdokumendi kättetoimetamisel Parlamendi ja nõukogu määruse (EÜ) nr 2020/1784 järgi kasutada avalikku kättetoimetamist.

Kõne alla võib tulla kättetoimetamine vastavalt TsMS §-le 326 menetlusdokumendi postkasti panekuga või vastavalt TsMS § 327 menetlusdokumendi hoiustamisega.

TsMS § 326 lg 1 kohaselt loetakse dokument kättetoimetatuks juhul, kui menetlusdokumenti ei ole võimalik kätte toimetada, kuna seda ei saa üle anda saaja või tema esindaja elu- või ärruumis, dokumendi panemisega elu- või ärruumi juurde kuuluvasse postkasti või muusse sellesarnasesse kohta, mida saaja või tema esindaja kasutab posti kättesaamiseks ja mis harilikult tagab saadetise säilimise. Kortermaja haldavale korteriühistule, kus saaja elu- või ärruum asub, või kaasomandi eseme valitsejale või saaja üürileandjale, samuti ka saaja tööandjale või muule isikule, kellele saaja osutab lepingu alusel teenuseid, võib menetlusdokumendi sel viisil kätte toimetada üksnes juhul, kui kättetoimetamine ei ole võimalik saajale või tema esindajale isiklikult. Kättetoimetamine käsitletava paragrahvi lõikes 1 nimetatud viisil on sama paragrahvi lõike 2 kohaselt lubatud üksnes juhul, kui menetlusdokumenti on proovitud isikule isiklikult üle anda vähemalt ühel korral ja menetlusdokumenti ei ole võimalik kätte anda elu- või ärruumis viibivale muule isikule TsMS § 322 lõike 1 või § 323 kohaselt.

TsMS § 327 võimaldab menetlusdokumendi kätte toimetada hoiustamisega. TsMS § 217 lõike 1 kohaselt võib §-s 326 sätestatud tingimustel dokumendi samuti hoiustada dokumendi kättetoimetamise kohas asuvas postkontoris või valla- või linnavalitsuses või selle maakohtu kantseleis, kelle tööpiirkonnas asub dokumendi kättetoimetamise koht.

Kuivõrd Parlamendi ja nõukogu määruse (EÜ) nr 2020/1784 art 18 järgi kättetoimetamisel tuleb menetlusdokument üle anda väljastustele vastu, on TsMS § 326 ja § 327 järgi kättetoimetamise lubatavus sellises olukorras siiski kaheldav.

8.3 Kas postkontor võimaldab dokumentidele teatava aja jooksul järele tulla, enne kui dokumendid kättetoimetamise võimatuse tõttu tagasi saadetakse? Kui jah, siis kuidas teatatakse adressaadile, et ta peaks postkontorisse dokumentidele järele tulema?

Majandus- ja kommunikatsiooniministri 22.06.2006 määrusega nr 57 kinnitatud „Täht- ja väärtsaadetise universaalse postiteenusena edastamisele esitatavad nõuded“ § 6 lg 1 kohaselt juhul, kui kirisaadetise saaja ei viibi kättetoimetamise ajal oma elu või asukohas, jäetakse saajale teade kirisaadetise väljastamisest tema elu- või asukohale lähimast postkontorist.

Kui menetlusdokumenti ei õnnestunud kätte toimetada, sest saaja ei viibinud kohal või mingil muul põhjusel,

lähtutakse saatja poolt väljastusteatele märgitud juhistest ning menetlusdokument võidakse hoiustada postiasutuses lähtuvalt saatja soovist kas 15 või 30 kalendripäeva (kui saatja on jätnud hoiuaja valiku tegemata, on hoiuajaks 15 päeva). Saatja saab menetlusdokumendi hoiuaga pikendada. Kui saaja ei tule hoiuaja jooksul menetlusdokumendile järele, tagastatakse see saatjale hoiuaja möödumisel. Ladustamisteade edastatakse saajale SMS sõnumiga, e-posti aadressile või postkasti (AS-i Eesti Post menetlusdokumendi kättetoimetamise teenustingimused).

9 Kas dokumentide kättetoimetamise kohta jääb kirjalik tõend?

TsMS § 306 lg 2 kohaselt peab menetlusdokumendi üleandmine kättetoimetamise puhul toimuma seaduses sätestatud vormis ning olema ettenähtud vormis dokumenteeritud. TsMS § 307 lg 4 kohaselt tuleb menetlusdokumendi kättetoimetamiseks andmine märkida kohtutoimikusse. TsMS § 311¹ kohaselt menetlusdokumendi kättetoimetamise selleks ettenähtud infosüsteemi vahendusel registreerib infosüsteem automaatselt (vt infosüsteemi vahendusel kättetoimetamise kirjeldust p-s 6). TsMS § 313 kohaselt tähitud kirjaga dokumendi kättetoimetamist tõendab väljastusteade. Dokumendi saatmise korral lihtkirjana või faksi teel loetakse see kätte toimetatuks, kui saaja saadab kohtule dokumendi kättesaamise kohta kinnituse omal valikul kirjana, faksi teel või elektrooniliselt. Kinnituses tuleb märkida dokumendi kättesaamise kuupäev ja kinnituse peab olema allkirjastanud dokumendi saaja või tema esindaja. TsMS § 315 lg 5 kohaselt koostatakse menetlusdokumendi kättetoimetamise kohta kohtutäituri, kohtuametniku, muu isiku ja asutuse vahendusel kättetoimetamisteatis. Kättetoimetamisteatis tagastatakse pärast kättetoimetamist viivitamata kohtule.

Menetlusdokumendi kättetoimetamisel TsMS § 314¹ alusel saatmisega kättetoimetamise korral märgitakse toimikusse, kuhu ja millal on dokument või teave selle kättesaadavaks tegemise kohta saadetud, juhul kui saatmist ei registreerita automaatselt selleks loodud infosüsteemis.

10 Mis saab siis, kui adressaat ei saa mingil põhjusel dokumente kätte või kui kättetoimetamisel rikutakse seadust (nt kui dokumendid toimetatakse kätte kolmandale isikule)? Kas kättetoimetamine võib sellest hoolimata kehtida (nt kas seadusrikkumist saab heastada) või tuleb dokumendid uuesti kätte toimetada?

TsMS § 307 lg 3 kohaselt juhul, kui dokument on jõudnud menetlusosalise kätte, kellele dokument tuli kätte toimetada või kellele dokumendi võis vastavalt seadusele kätte toimetada, ilma et kättetoimetamist oleks võimalik tõendada või kui on rikutud seaduses sätestatud kättetoimetamise korda, loetakse dokument menetlusosalisele kätte toimetatuks alates dokumendi tegelikust saajani jõudmisest.

TsMS § 313 kohaselt tähitud kirjaga kättetoimetamise korral võib kohus lugeda sama paragrahvi lõigetes 3 ja 4 sätestatud vorminõuetele mittevastava väljastusteate kättetoimetamiseks piisavaks, kui kättetoimetamine on väljastusteatel siiski usaldusväärselt dokumenteeritud. Kui kohus ei saa menetlusdokumenti lugeda kättetoimetatuks seetõttu, et postiteenuse osutaja ei kasutanud menetlusdokumendi tähitud kirjaga kättetoimetamisel kõiki TsMS-is sätestatud võimalusi, andis menetlusdokumendi isikule, kellele üleandmine ei ole käesolevas osas sätestatu kohaselt lubatud, ei järginud TsMS §-s 326 sätestatud menetlusdokumendi postkasti panekuga kättetoimetamise või §-s 327 sätestatud menetlusdokumendi hoiustamisega kättetoimetamise nõudeid, või ei dokumenteerinud kättetoimetamist selliselt, et kättetoimetamise saab lugeda toimunuks, võib kohus anda menetlusdokumendi postiteenuse osutajale uueks kättetoimetamiseks selle eest täiendavat tasu maksmata.

11 Kui adressaat keeldub dokumentide vastuvõtmisest kasutatud keele tõttu (dokumentide kättetoimetamise määruse artikkel 12) ning kohus või asutus, kus toimub kohtumenetlus, otsustab pärast kontrollimist, et keeldumine ei olnud põhjendatud, siis kas on võimalik see otsus

vaidlustada?

Sellist vaidlustamist ei ole Eesti õiguses ette nähtud.

12 Kas dokumentide kättetoimetamise eest peab maksma? Kui jah, siis kui palju? Kas dokumentide kättetoimetamine siseriikliku õiguse alusel erineb olukorrast, kus dokumentide kättetoimetamise taotluse esitas teine liikmesriik? Vt ka dokumentide kättetoimetamise määruse artikli 15 kohane teade, mis puudutab dokumentide kättetoimetamist teisest liikmesriigist.

Eestis siseriiklikult kantud postiteenuse kulu ei ole asja läbivaatamise kulu, st siseriiklikus kohtumenetluses on menetluskohustuste kättetoimetamine üldjuhul tasuta v.a kui soovitakse kättetoimetamist kohtutäituri vahendusel.

Kui menetluskohustuste toimetati kätte kohtutäituri vahendusel, on kohtutäituri seaduse § 48 lg 2 kohaselt menetluskohustuste kättetoimetamise eest kohtutäiturile makstav tasu 40 eurot, kui adressaadile või tema seaduslikule esindajale oli võimalik kohustused kätte toimetada: 1) rahvastikuregistrisse kantud aadressi või sidevahendi andmete kaudu või elektronpostiaadressi isikukood@eesti.ee kaudu; 2) füüsilisest isikust ettevõtja või juriidilise isiku kohta Eestis peetavasse registrisse kantud aadressil või eelnimetatud registri infosüsteemis registreeritud sidevahendi andmete kaudu. Lõike 3 kohaselt juhul, kui menetluskohustust ei õnnestunud kätte toimetada, kuigi kohtutäitur on teinud kõik vajaliku ja mõistlikult võimaliku kohustuste seaduses sätestatud korras kättetoimetamiseks, on kohtutäituril õigus nõuda tasu 40 eurot, väljastades kohtutäituri tasu otsuse ja kättetoimetamisakti selle kohta, mida ta on kohustuste kättetoimetamiseks teinud. Lõigetes 2 ja 3 nimetatud juhul on kohtutäiturile menetluskohustuste kättetoimetamise eest makstav tasu 70 eurot.

Kui isikul, kellele tuleb kohustused kätte toimetada, on seadusest tulenev kohustus registreerida enda aadress või sidevahendi andmed rahvastikuregistris või füüsilisest isikust ettevõtja või juriidilise isiku kohta Eestis peetavas registris ning see isik ei ole seda kohustust kohaselt täitnud, sealhulgas kui registris olevad andmed on vananenud või muul põhjusel valed, ning seetõttu ei ole õnnestunud menetluskohustuste kätte toimetada neid andmeid kasutades, tasub 70-eurosest tasust kohtutäituri tasu otsuse alusel 35 eurot ametitoimingu taotleja ja 35 eurot isik, kellele tuli kohustused kätte toimetada.

Kohtutäituril ei ole õigust nõuda tasu ning tasutud ettemaks tagastatakse, kui kohtutäitur ei ole kohtu poolt määratud tähtaja jooksul teinud kõike vajalikku ja mõistlikult võimalikku kohustuste seaduses sätestatud korras kättetoimetamiseks ja kui menetluskohustuste ei õnnestunud kätte toimetada.

Kohtule kujuneb postiteenuse tasu suurus tulenevalt teenuse osutaja hinnakirjast, kindlat fikseeritud tasu seadusandlikul tasandil reguleeritud ei ole. Hind kujuneb kirja kaalust, kättetoimetamise sihtkohast jne.

Menetluskohustuste kättetoimetamise eest välisriigis tuleb menetlusosalisel tasuda vastavalt postiteenuse osutaja hinnakirjale. Menetluskohustuste välisriigis ja eksterritoriaalsetele Eesti Vabariigi kodanikele kättetoimetamise ja edastamise kulud on asja läbivaatamise kulud TsMS § 143 tähenduses. Asja läbivaatamise kulud tasub kohtu määratud ulatuses ette menetlusosaline, kes esitas taotluse, millega kulud kaasnevad, kui kohus ei määra teisiti. Lõplikult kannab menetluskulud see isik, kelle kanda jäävad menetluskulud kohtulahendi alusel. Hagimenetluse kulud kannab pool, kelle kahjuks otsus tehti. Kohtudokumentide kättetoimetamise taotluse menetlemisel hagita menetluse korras tuleb tasuda riigilõivu 50 eurot. Riigilõiv on võimalik tasuda pangalaenukandega Rahandusministeeriumi pangakontodele: SEB Pank - a/a EE571010220229377229 (SWIFT: EEUHEE2X); Swedbank - a/a EE062200221059223099 (SWIFT: HABAEE2X); Luminor Bank - a/a EE221700017003510302 (SWIFT: RIKOEE22); LHV Pank - a/a EE567700771003819792 (BIC/SWIFT: LHVBE22).

Täiendav info leitav: [Tsiivilkohtumenetluse seadustik](#)

Viimati uuendatud: 20/02/2024

Käesoleva veebilehe omakeelset versiooni haldab Euroopa õigusala koostöö võrgustiku vastav riiklik kontaktpunkt. Tõlked on teostanud Euroopa Komisjoni teenistused. Originaali tehtavad võimalikud muudatused asjaomase riikliku ametiasutuse

poolt ei pruugi kajastuda tõlkeversioonides. Komisjon ja Euroopa õigusosalase koostöö võrgustik ei võta mingit vastutust ega kohustusi seoses käesolevas dokumendis esitatud või viidatud teabe ega andmetega. Palun lugege õiguslikku teadaannet lehekülje eest vastutava liikmesriigi autoriõiguste kohta.